

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/7112-4

23. januar 2023

Forslag til nasjonalt statistikkprogram 2024-2027 - Høring

Vi viser til brev fra Finansdepartementet (FIN) av 3. november 2022 om ovennevnte. Hensikten med dette høringssvaret er å redegjøre for ytterligere behov Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) har for statistikkproduksjon, og som vi mener bør innarbeides i det nasjonale statistikkprogrammet for perioden 2024-2027. KDD har følgende innspill:

Fylkesfordelt nasjonalregnskap (FNR)

I forslaget til det nasjonale statistikkprogrammet står det at «[h]ovedstørrelser fra det årlige nasjonalregnskapet fordeles på fylker». Per i dag omfatter dette muligheter for nedbrytning på fylker og næringsinndelingen A38, i tillegg til enkelte andre hovedstørrelser.

FNR-data er særlig viktig i den regionale planleggingen. I vårt samarbeid med fylkeskommunene om regionale analyser, observerer vi et stort behov for denne statistikken, men som i dag ikke brukes i tilstrekkelig grad grunnet svakheter ved statistikken.

I tillegg brukes FNR-data i fastsettingen av befolkningstaket for deler av virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte, det såkalte regionalstøttekartet. ESA bruker FNR-dataene som oversendes til Eurostat. Selv om NUTS-forordningen (Regulation 2003/1059, som regulerer den geografiske inndelingen) ikke er EØS-relevant, legger ESA denne til grunn i anvendelsen av data for fastsetting av befolkningstak, jamfør ESAs retningslinjer for regionalstøtte, fotnote 30. I forlengelsen av dette observerer vi at også forordningen om nasjonale og regionale regnskap er EØS-relevant, jamfør forordning 549/2013. Det betyr at Norge ikke kan unnlate å produsere disse tallene.

FNR-tallene tar i dag lang tid å produsere. Vi viser til statistikklovens § 5, der det blant annet heter at «[s]tatistikken skal være relevant, nøyaktig, aktuell, punktlig, tilgjengelig og klar, sammenlignbar og sammenhengende» (vår understrekning). Sammenlikner vi med Sverige,

observerer vi at de produserer tall som er ett år nyere enn SSB gjør i Norge. I Sverige ble FNR-tall for 2021 ble publisert i desember 2022. I Norge publiserte SSB FNR-tall for 2020 i desember 2022. Norge er et av få land i OECD der FNR-tall ikke kunne brukes i OECDs analyse av hvordan koronakrisen har påvirket regional ulikhet i «Regions and Cities at a Glance 2022». For å øke aktualiteten og bruken av FNR-dataene, bør de produseres samtidig med den øvrige nasjonalregnskapsstatistikken.

På grunn av endringer i fylkesstrukturen og behov for konsistente tidsserier, er det viktig med tidsserier som gjenspeiler gjeldende og framtidig fylkesstruktur. Det betyr at det bør publiseres FNR-data for ny fylkesstruktur fra 2024 allerede i kommende år.

Regionreformen i seg selv skaper et behov for ytterligere geografisk nedbrytning av FNR-dataene. Det har sammenheng med at fylkeskommunene blir større, selv med oppsplittingen av tre fylker. Vi foreslår at nedbrytningen av FNR-dataene gjøres til et nivå under fylkesnivået. Ved å etablere en noe grovere næringsstruktur enn A38, mener vi det vil være mulig å gruppere økonomiske regioner i større områder som kan synliggjøre områdenes næringsmessige egenart og derfor inngå på en mer relevant måte i planleggingen. I Sverige publiseres det også tall for bruttoprodukt og sysselsetting på kommunenivå.

Kunnskap om hvordan regionale økonomier henger sammen med hverandre og omverdenen ellers er avgjørende for en kunnskapsbasert klima- og utviklingspolitikk, og også for å forstå hvordan globale forhold og verdikjeder påvirker norske regioner. Norge har tradisjonelt vært et foregangsland innenfor kunnskaps- og modellbasert politikkutvikling. KDD finansierer derfor utviklingen av regionaløkonomiske modeller, både likevektsmodeller (NOREG 2) og ulikevektsmodeller (Panda). Modellene brukes blant annet til å framskrive den regionale økonomien. Blant annet er det laget framskrivinger som reproducerer forutsetningene fra framskrivinger av den norske økonomien i perspektivmeldingen. Disse modellene kan styrkes gjennom produksjon av regionale kryssløpsmatriser. Vi foreslår derfor at det nasjonale statistikkprogrammet også omfatter disse. I denne sammenheng vil vi vise til at det foregår et viktig utviklingsarbeid på dette i Sverige, jamfør publikasjonen *Multiregionala inputoutputanalyser – idag och imorgon* (PM 2022:06. Tillväxtanalys). Metodene som benyttes her kan også brukes av SSB i produksjonen av regionale kryssløp.

Av årsakene vi har omtalt over, foreslår vi derfor at omtalen av fylkesfordelt nasjonalregnskap skilles ut i et eget avsnitt, før avsnittet som omtaler utlandet som egen sektor (s. 34):

«Hovedstørrelser fra det årlige nasjonalregnskapet fordeles på fylker. Tall for fylkesfordelt nasjonalregnskap skal produseres samme år som tall for nasjonalregnskapet. I forbindelse med oppdelingen av enkelte sammenslåtte fylker, skal det produseres fylkesfordelte nasjonalregnskapstall bakover i tid slik at de nye fylkene får komplette tidsserier. For å synliggjøre ulike geografiske områders utvikling og egenart bedre, skal hovedstørrelsene brytes ned i mindre regioner under fylkesnivået. Nedbrytning under fylkesnivået kan kreve noe grovere næringsstruktur. Tall for bruttoprodukt og sysselsetting skal brytes ned på

kommunenivå. For å kunne måle utvikling over tid, skal tallene produseres i faste tall eller inkludere tidsserier for volumendring. For å styrke arbeidet med analyser av den regionale økonomien, skal det lages årlige, fylkesvise kryssløpsmatriser.»

Selv om forordning 1059/2003 ikke er EØS-relevant, foreslår vi at den omtales i det nasjonale statistikkprogrammet. Vi foreslår følgende omtale som siste punkt under EØS-forpliktelser:

«Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 2019/516 om innføringen av en felles nomenklatur for regionale enheter (NUTS). Forordningen er ikke eksplisitt EØS-relevant, men fordi Eftas overvåkingsorgan ESA legger forordningen til grunn i overvåkingen av regionalstøtte, er det hensiktsmessig at den legges til grunn for regionale inndelinger i Norge også.»

Etablere levekårssoner

NOU 2020:16 Levekår i byer foreslår at staten gir kommunene enklere, raskere og rimeligere tilgang til levekårsdata på områdenivå. I dag bestiller kommunene selv data på grunnkrets nivå fra SSB og lager sine egne delområder/levékårssoner. Kommunal- og distriktsdepartementet er kjent med at FHI har spilt inn forslag om å etablere levekårssoner i sitt arbeid med folkehelseprofiler. Vi foreslår at SSB utvikler levekårssoner i samarbeid med kommunene.

6.4 Bygg, bolig og eiendom

Gjennom SSBs befolkningsframskrivninger og statistikk om blant annet husstandssammensetninger har SSB et grunnlag for å utarbeide anslag på hvor mange nye boliger som trengs for å imøtekomme forventede husstandsendringer. KDD foreslår derfor følgende tillegg (understreket) under punkt 6.4:

«Statistikk om boliger viser boligbestanden og netto utvikling i antall boliger. I tillegg inngår boligframskrivninger.»

Med hilsen

Christoffer Sandvik Engelsøy (e.f.)
avdelingsdirektør

Kristian Ramshus
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer